

Dag 1: Pauliana en Verrekening (4 maart 2014)

Inleiding

Deze dag staat in het teken van zowel de pauliana, het juridische instrument dat kan worden ingezet om benadeling van crediteur te herstellen, als de verrekening, het tegen elkaar wegstrepen van een vordering en een schuld.

Voor wat betreft het onderwerp pauliana komt vanzelfsprekend de Nederlandse Actio Pauliana in en buiten faillissement aan de orde.

Omdat we in een wereld leven die steeds globaler wordt en omdat – bijvoorbeeld – Europees recht (denk aan de Europese Insolventieverordening) invloed heeft op ons Nederlandse faillissementsrecht, zal tevens beperkt aandacht besteed worden aan internationale ontwikkelingen.

De volgende onderwerpen komen voor wat betreft de **Pauliana** aan de orde:

- **Internationaal overzicht van Pauliana**
 - Voor en Nadelen van Pauliana
 - Voorbeelden van transactie waar Pauliana een rol kan spelen
 - Verschillen tussen jurisdicties
 - Europees Insolventie Verdrag
 - Uncitral Insolvency Guidelines 2005
- **Pauliana naar Nederlands Recht**
 - Pauliana buiten faillissement
 - Pauliana in faillissement
- Praktische toepassing: **Bona fide reddingsoperatie of Comabankieren**

Vervolgens wordt **Verrekening** behandeld aan de hand van de volgende onderwerpen:

- **Inleiding:**
 - Wat is verrekening?
 - Functies van verrekening
 - Hoe verreken je?
 - Gevolgen van verrekening
 - Wettelijke versus contractuele verrekening
- **Te onderscheiden gevallen:**
 - Verrekening buiten faillissement
 - Verrekening in en vlak voor faillissement
 - Buitenlands uitstapje

Bronnen Pauliana

Tijdens de cursus zal verwezen worden naar een groot aantal bronnen op de sheets. De belangrijkste bronnen zijn de volgende.

- ABN AMRO / Van Dooren q.q.: HR 16 juni 2000, NJ 2000, 578, JOR 2000/201 Van Dooren q.q. / ABN AMRO I, HR 8 juli 2005, NJ 2005, 457, JOR 2005/230 Van Dooren q.q. / ABN AMRO II, en HR 22 december 2009, JOR 2011/19 Van Dooren q.q. / ABN AMRO III
- Noodkrediet in nood? Rolf Verhoeven en Johan Jol in Bancaire Zekerheid, Liber Amicorum mr. J.H.S.G.K. Timmermans, prof.mr. N.E.D. Faber, mr. ing. H.J. Damkot, e.a., Uit: Serie Onderneming en Recht, deel 58 (2010), ook te vinden op:
[http://www.legalhoudini.nl/images/upload/Noodkrediet%20finale%20versie%20clean\(1\).pdf](http://www.legalhoudini.nl/images/upload/Noodkrediet%20finale%20versie%20clean(1).pdf)
- Nakaarten over noodkrediet (en een A-G schap), L. Timmerman in Strikwerda's conclusies (pp. 489-498), Deventer: Kluwer (2011)
- Van boedel tot noodkrediet, Lennard Mooij, Rolf Verhoeven en Johan Jol, Overeenkomsten en Insolventie van de Serie Onderneming en Recht, deel 72, ook te vinden op:
<http://www.legalhoudini.nl/images/upload/2011-06-27%20boedelkrediet%20en%20noodkrediet.pdf>
- Hof Leeuwarden 31 juli 2012, JOR 2013/34 (Reiziger q.q. / Sansto)
- Rechtbank Oost Nederland 16 januari 2013, ELCI:NL:RBONE:2013:BZ0868 (Kerkelijke rechtspersoon x / versus vader en dochter)
- Hoge Raad 1 februari 2013, LJN BY4134, NJ 2013, 156 (Van Leuveren q.q. / ING Bank)
- Hoge Raad 21 juni 2013, JOR 2013/320 (Eringa q.q. / ABN AMRO Bank)
- Rb Rotterdam 10 juli 2013, JOR 2013/321 (Hamm q.q. / Care Holding)
- HR 29 november 2013, NJ 2014, 9 (Roeffen q.q. / Jaya B.V.)
- HR 20 december 2013, ELCI:NL:HR:2013:2133 (Schreurs q.q. / Favini Real Estate)
- Legislative Guide on Insolvency Law Uncitral 2005, Page 135 to and including 156,
http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/insolven/05-80722_Ebook.pdf
- Appendix on Revision of the European Insolvency Regulation, DRAFT AMENDED VERSION OF COUNCIL REGULATION (EC) No 1346/2000 ON INSOLVENCY PROCEEDINGS AS AMENDED BY COUNCIL REGULATIONS OF 12 APRIL 2005, 27 APRIL 2006, 20 NOVEMBER 2006, 13 JUNE 2007, 24 JULY 2008, 25 FEBRUARY 2010 AND 9 JUNE 2011, As provided by INSOL Europe, June 2012
- Financing in distress against security from an English, German and Dutch perspective: a walk in the park or in a mine field? E. Verwey, C. Bärenz, R. Connell and R.J. de Weijs, paper for Insol Europe Congress 2011, Venice
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1950126

Als naslagwerken kunnen dienen:

- N.E.D. Faber, Verrekening, hoofdsuk 7, paragraaf 2
- G. van Dijck, Pauliana, Monografieën BW, deel B4 (2008)

- R.J. de Weijs, Faillissementspauliana, Insolvenzanfechtung & Transaction Avoidance in Insolventies (2010)
- R.J. van der Weijden, de Faillissementspauliana (2012)

Bronnen Verrekening

Het standaardwerk over Verrekening is het proefschrift uit 2005 van Mr N.E.D. Faber. Er zijn slechts twee nadelen aan het boek verbonden: het is erg omvangrijk en het mist een register. Hierna zijn de pagina's weergegeven waarvan raadpleging voorafgaand aan de cursus of na afloop raadzaam is. Voorts is een opgave opgenomen van een aantal andere relevante bronnen:

Wettelijke Verrekening Algemeen:

- Noot van S.C.J.K. Kortmann en N.E.D. Faber bij Kuijsters en Gaalman q.q. HR 30 september 1994, AA 44 (1995), p. 124 tot met 132

Contractuele Verrekening:

- N.E.D. Faber, Verrekening, p. 127 tot en met 134, p. 300 tot en met 305, p. 580 tot en met 582
- Rechtbank Amsterdam, 26-02-2009, KG ZA 09-84 WT/KR, LJN BH4246, JOR 2010, 201, Sita / Mr Slotboom q.q.
- Gerechtshof Amsterdam 18 december 2012, ELCI:NL::GHAMS:2012:BZ2708 (X/HBU, Tulpenbollen)

Art. 6:130 BW Overgang van een vordering:

- N.E.D. Faber, Verrekening (2005), p. 227 tot en met 237 en p. 244 tot en met 261
- M.H.E. Rongen, de Cessie (2012), p. 620 tot en met p. 629
- HR 23 januari 1998, NJ 1999, 97 (Jans/FCN)
- HR 14 januari 2000, NJ 2000, 307 (Arenda)
- HR 21 januari 2000, JOR 2000, 116 met noot Faber (Stet/Braaksma)
- HR 14 november 2003, JOR 2004, 58 met noot Faber (ING/Bakker)
- Rb Roermond 31 maart 2010, JOR 2010, 204 met noot Faber
- HR 11 juli 2003, JOR 2003, 201 (Frog Navigation)
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 27 november 2012, JOR 2013/86, (Rabobank Sun Quality) met noot Schuijling

Verrekening in (het zicht van) het faillissement:

- B. Wessels, Overname van vorderingen en verrekening bij faillissement, Maandblad voor Vermogensrecht, 2010, nr. 4, p. 55 e.v.
- Noot van N.E.D. Faber bij HR 23 april 1995, Tvl 1999/6, p. 136 tot en met 138
- Noot van N.E.D. Faber bij HR 19 november 2004, JOR 2005, 19 en Tvl 2005/2, p. 53 tot en met 56 (ING / Gunning q.q.)

- HR 10 januari 1975, NJ 1976, 249 (Giro/Standaardfilms)
- HR 8 juli 1988, NJ 1988, 104 (Loeffen q.q. / Mees & Hope II)
- HR 22 december 1989, NJ 1990, 661 (Tiethoff q.q. / NMB Heller)
- HR 17 februari 1995, NJ 1996, 471 (Mulder q.q. / CLBN)
- HR 23 april 1999, JOR 1999, 109 (Van Gorp q.q./Rabobank)
- HR 21 januari 200, JOR 2000, 116 (Stet / Braaksma)
- HR 7 november 2003, JOR 2004, 57 (Bouma Lemstra q.q. /Van der Heijden)
- HR 22 april 2005, JOR 2005, 282 (Reuser q.q. / Postbank)
- HR 18 september 2009, JOR 2010, 29 (Van den End q.q. / Bandel)
- Gerechtshof Amsterdam 7 december 2010, LJN BO6535, JOR 2011, 99 (Savelkoul / ABN, ING)
- HR 14 juni 2013, LJN BZ5663, NJ 2013/421 (Verstijlen), JOR 2013/624 (Vernietigende Noot Faber, met Excuses in de volgende JOR) (ABN AMRO Commercial Finance /Schreurs q.q.)
- HR 21 juni 2013, BZ7199, JOR 2013/320 (Eringa q.q. / ABN AMRO Bank)
- HR 14 februari 2014, ELCI:NL:HR:2014:319 (Feenstra q.q. / ING Bank), zie ook: <http://cassatieblog.nl/insolventierecht/bank-mag-vordering-afhouden-van-op-rekening-pandgever-gestorte-executieopbrengst/>

Zie de sheets voor additionele bronnen voor beide onderwerpen.